

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

OVER GESLACHTSOMDRAAIING.

In het verslag der Ned. Path. Vereeniging treft mij een mededeeling van prof. KREDIET over geslachtsomdraaiing, postnataal, bij een dier waargenomen, juist zooals wij volgens de theorie van GOLDSCHMIDT veronderstellen, dat dit gedurende de foetale periode bij hermaphrodieten, beter intersexen genoemd, gebeurt. Hoewel prof. KREDIET, ook in dit *Tijdschrift*, reeds verscheiden artikelen hieraan heeft gewijd, schenken wij, medici, m.i. hieraan nog te weinig aandacht, reden waarom ik mij veroorloof de aandacht der collegae hierop te vestigen. Zeer in het kort komt de theorie van GOLDSCHMIDT op het volgende neer: het is mogelijk, dat cellen met bijvoorbeeld vrouwelijke chromosomenformule zich toch mannelijk gedragen, wanneer de potentie der mannelijke genen sterker is dan die der vrouwelijke, doch het epistatisch minimum niet bereikt. Door kruising van geschikte rassen bij lagere dieren kreeg hij veel intersexen; hij kon aantoonen, dat de ontwikkeling als gewoon geslachtelijk individu volgens de chromosomenformule begon; op een bepaald oogenblik kreeg de sterke tegengeslachtelijke potentie de overhand en van dit punt (Drehpunkt) af ontwikkelde het individu zich tegengeslachtelijk. Het is gebleken, dat deze theorie ook voor hoogere dieren geldt. In iedere lichaamscel heerscht spanning tusschen de beide sexen. Wanneer een individu met bijvoorbeeld een vrouwelijke chromosomenformule doch een in verhouding te sterke valentie der mannelijke genen ontstaat, kunnen ook cellen van de gonade zich tegengeslachtelijk ontwikkelen en testishormonen tijdens de foetale periode gaan afscheiden; dan houdt de groei van de buis van MÜLLER op en het individu ontwikkelt zich in mannelijke richting; zoo ontstaan hermaphrodieten. Reeds lang heeft men gevoeld, dat er geen principieel verschil bestond tusschen de geslachtsomdraaiing tijdens de foetale periode en bij voorbeeld vermannelijking door arrhenoblastoom (adult hermaphroditismus). In de ovaria zijn talrijke gezwellen beschreven, die men in de testis niet vindt (granulosacelgezwel, arrhenoblastoom, gynandroblastoom, verschillende combinaties zijn m.i. nog denkbaar). De patholoog beperkt zich hier tot morphologische descriptie; het wil mij voorkomen, dat de theorie van GOLDSCHMIDT hier het ordenende principe kan zijn. Nemen wij bijvoorbeeld het gynandroom (m.i. een slecht gekozen naam, daar gynandromorphismus reeds voor een vorm van hermaphroditisme in gebruik is, waarbij alle cellen niet dezelfde chromosomenformule hebben). Dit is een gezwel, waarbij granulosaweefsel en arrhenoblastotisch weefsel naast elkaar voorkomt. Bij deze individuen doet zich tengevolge der labiliteit der genenbalans m.i. twee maal een draaiing voor; zij beginnen als vrouw, maken een mannelijk stadium door en draaien terug in vrouwelijke richting; hieruit zou volgen, dat men zich met een morphologische diagnosis niet kan vergenoegen, men moet bewijzen, dat het weefsel nog functionneert bij voorbeeld door het bijpassende hormoon aan te toonen.

De meeste intersexen zijn als vrouwen begonnen in verband met het overheerschen der mannelijke genenvalentie; mannelijke intersexen zijn veel zeldzamer. Het is daardoor ook begrijpelijk, dat deze talrijke tumoren wel in de eierstokken zijn gezien doch nog nooit in de testes, waarbij de vraag rijst of de labiele genenbalans iets te maken kan hebben met de neiging tot gezwelvorming.

Ik ben mij bewust deze zaak oppervlakkig te hebben behandeld, doch hoop door het bovenstaande nog eens de aandacht der collegae te hebben gevestigd op een m.i. ook voor de artszen belangrijke theorie.

Amsterdam, 1 October 1938.

R. F. SCHUURMANS.